

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే

॥ సప్తవింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ సప్తవింశః సర్గః ॥

వానరసైన్యస్య ప్రధానయాథపతీనాం పరిచయః

తాంస్తు తే సంప్రవక్ష్యామి ప్రేక్షమాణస్య యూథపాన్ |
రాఘవార్థే పరాక్రాంతా యే న రక్షంతి జీవితం || 6.27.1 ||

స్నిగ్ధా యస్య బహువ్యామా దీర్ఘలాంగూలమాశ్రితాః |
తామ్రాః పీతాః సితాః శ్వేతాః ప్రకీర్ణా ఘోరకర్మణః || 6.27.2 ||

ప్రగృహీతాః ప్రకాశంతే సూర్యస్యేవ మరీచయః |
పృథివ్యాం చానుకృష్యంతే హరో నామైష వానరః || 6.27.3 ||

యం పృష్ఠతోఽనుగచ్ఛంతి శతశోఽథ సహస్రశః |
వృక్షానుద్యమ్య సహసా లంకారోహణతత్పరాః || 6.27.4 ||

యూథపా హారిరాజస్య కింకరాః సముపస్థితాః |
నీలానివ మహామేఘాంస్తిష్ఠతో యాంస్తు పశ్యసి || 6.27.5 ||

అసితాంజనసంకాశాన్ యుద్ధే సత్యపరాక్రమాన్ |
అసంఖ్యేయాననిర్దేశాన్ పరం పారమివోదధేః || 6.27.6 ||

పర్వతేషు చ యే కేచిద్ విషయేషు నదీషు చ |
ఏతే త్వామభివర్తంతే రాజన్పుక్షాః సుదారుణాః || 6.27.7 ||

ఏషాం మధ్యే స్థితో రాజన్ భీమాక్షో భీమదర్శనః |
పర్జన్య ఇవ జీమూతైః సమంతాత్ పరివారితః || 6.27.8 ||

ఋక్షవంతం గిరిశ్రేష్ఠమధ్యాస్తే నర్మదాం పిబన్ |
సర్వ్రాణామధిపతిర్ధూమ్రో నామైష యూథపః || 6.27.9 ||

యవీయానస్య తు భ్రాతా పశ్యేనం పర్వతోపమం |
భ్రాత్రా సమానో రూపేణ విశిష్టస్తు పరాక్రమే || 6.27.10 ||

స ఏష జాంబవాన్ నామ మహాయూథపయూథపః |
ప్రశాంతో గురువర్తి చ సంప్రహరేష్వమర్షణః || 6.27.11 ||

ఏతేన సాహ్యం తు మహాత్ కృతం శక్రస్య ధీమతా |
దైవాసురే జాంబవతా లభ్యాశ్చ బహవో వరాః || 6.27.12 ||

ఆరుహ్య పర్వతాగ్రేభ్యో మహాభ్రవిపులాః శిలాః |
ముంచంతి విపులాకారా న మృత్యోరుద్విజంతి చ || 6.27.13 ||

రాక్షసానాం చ సదృశాః పిశాచానాం చ రోమశాః |
ఏతస్య సైన్యా బహవో విచరంత్యమితౌజసః || 6.27.14 ||

య ఏనమభిసంరబ్ధం ప్లవమానమవస్థితం |
ప్రేక్షంతే వానరాః సర్వే స్థితా యూథపయూథపం || 6.27.15 ||

ఏష రాజన్ సహస్రాక్షం పర్యుపాస్తే హరీశ్వరః |
బలేన బలసంయుక్తో దంభో నామైష యూథపః || 6.27.16 ||

యః స్థితం యోజనే శైలం గచ్ఛన్ పార్శ్వేన సేవతే |
ఊర్ధ్వం తథైవ కాయేన గతః ప్రాప్నోతి యోజనం || 6.27.17 ||

యస్మాత్ తు పరమం రూపం చతుష్పాత్సు న విద్యతే |
శ్రుతః సన్నాదనో నామ వానరాణాం పితామహః || 6.27.18 ||

యేన యుద్ధం తదా దత్తం రణే శక్రస్య ధీమతా |
పరాజయశ్చ న ప్రాప్తః సోఽయం యూథపయాథపః || 6.27.19 ||

యస్య విక్రమమాణస్య శక్రస్యేవ పరాక్రమః |
ఏష గంధర్వకన్యాయాముత్పన్నః కృష్ణవర్తనా || 6.27.20 ||

తదా దేవాసురే యుద్ధే సాహ్యార్థం త్రిదివౌకసాం |
యత్ర వైశ్రవణో రాజా జంబూముపనిషేవతే || 6.27.21 ||

యో రాజా పర్వతేంద్రాణాం బహుకిన్నరసేవినాం |
విహారసుఖదో నిత్యం భ్రాతుస్తే రాక్షసాధిప || 6.27.22 ||

తత్రైష రమతే శ్రీమాన్ బలవాన్ వానరోత్తమః |
యుద్ధేష్వకత్థనో నిత్యం క్రథనో నామ యూథపః || 6.27.23 ||

వృతః కోటిసహస్రేణ హరీణాం సమవస్థితః |
ఏషైవాశంసతే లంకాం స్వేనానీకేన మర్ధితుం || 6.27.24 ||

యో గంగామనుపర్యేతి త్రాసయన్ గజయూథపాన్ |
హస్తినాం వానరాణాం చ పూర్వవైరమనుస్మరన్ || 6.27.25 ||

ఏష యూథపతిర్నేతా గర్జన్ గిరిగుహాశయః |
గజాన్ రోధయతే వన్యానారుజంశ్చ మహీరుహాన్ || 6.27.26 ||

హరీణాం వాహినీముఖ్యో నదీం హైమవతీమను |
ఉశీరబీజమాశ్రిత్య మందరం పర్వతోత్తమం || 6.27.27 ||

రమతే వానరశ్రేష్ఠో దివి శక్ర ఇవ స్వయం |
ఏనం శతసహస్రాణాం సహస్రమభివర్తతే || 6.27.28 ||

వీర్యవిక్రమదృష్టానాం నర్దతాం బాహుశాలినాం |
స ఏష నేతా చైతేషాం వానరాణాం మహాత్మనాం || 6.27.29 ||

స ఏష దుర్ధరో రాజన్ ప్రమాథీ నామ యూథపః |
వాతేనేవోద్ధతం మేఘం యమేనమనుపశ్యసి || 6.27.30 ||

అనీకమపి సంరబ్ధం వానరాణాం తరస్వినాం |
ఉద్ధూతమరుణాభాసం పవనేన సమంతతః || 6.27.31 ||

వివర్తమానం బహుశో యత్రైతద్భువలం రజః |
ఏతేఽసితముఖా ఘోరా గోలాంగూలా మహాబలాః || 6.27.32 ||

శతం శతసహస్రాణి దృష్ట్వా వై సేతుబంధనం |
గోలాంగూలం మహారాజ గవాక్షం నామ యూథపం || 6.27.33 ||

పరివార్యాభినర్దంతే లంకాం మర్దితుమోజసా |
భ్రమరాచరితా యత్ర సర్వకాలఫలద్రుమాః || 6.27.34 ||

యం సూర్యస్తుల్యవర్ణాభమనుపర్యేతి పర్వతం |
యస్య భాసా సదా భాంతి తద్వర్ణా మృగపక్షిణః || 6.27.35 ||

యస్య ప్రస్థం మహాత్మానో న త్యజంతి మహర్షయః |
సర్వకామఫలా వృక్షాః సదా ఫలసమన్వితాః || 6.27.36 ||

మధూని చ మహార్థాణి యస్మిన్ పర్వతసత్తమే |
తత్రైష రమతే రాజన్ రమ్యే కాంచనపర్వతే || 6.27.37 ||

ముఖ్యో వానరముఖ్యానాం కేసరీ నామ యూథపః |
షష్ఠిర్గిరిసహస్రాణి రమ్యాః కాంచనపర్వతాః || 6.27.38 ||

తేషాం మధ్యే గిరివరస్త్వమివానఘ రక్షసాం |
తత్రైకే కపిలాః శ్వేతాస్తామ్రాస్యా మధుపింగలాః || 6.27.39 ||

నివసంత్యంతిమగిరౌ తీక్ష్ణదంష్ట్రా నఖాయుధాః |
సింహా ఇవ చతుర్దంష్ట్రా వ్యాఘ్రా ఇవ దురాసదాః || 6.27.40 ||

సర్వే వైశ్వానరసమా జ్వలదాశీవిషోపమాః |
సుదీర్ఘాంచితలాంగూలా మత్తమాతంగసన్నిభాః || 6.27.41 ||

మహాపర్వతసంకాశా మహాజీమూతనిఃస్వనాః |
వృత్తపింగలనేత్రా హి మహాభీమగతిస్వనాః || 6.27.42 ||

మర్దయంతీవ తే సర్వే తస్థుర్లంకాం సమీక్ష్య తే |
ఏష చైషామధిపతిర్మధ్యే తిష్ఠతి వీర్యవాన్ || 6.27.43 ||

జయార్థీ నిత్యమాదిత్యముపతిష్ఠతి వీర్యవాన్ |
నామ్నా పృథివ్యాం విఖ్యాతో రాజఞ్శతబలీతి యః || 6.27.44 ||

ఏషైవాశంసతే లంకాం స్వేనానీకేన మర్దితుం |
విక్రాంతో బలవాంచూరః పౌరుషే స్వే వ్యవస్థితః || 6.27.45 ||

రామప్రియార్థం ప్రాణానాం దయాం న కురుతే హరిః |
గజో గవాక్షో గవయో నలో నీలశ్చ వానరః || 6.27.46 ||

ఏకైకమేవ యోధానాం కోటిభిర్దశభిర్వృతః |
తథాన్యే వానరశ్రేష్ఠా వింధ్యపర్వతవాసినః |
న శక్యంతే బహుత్వాత్ తు సంఖ్యాతుం లఘువిక్రమాః || 6.27.47 ||

సర్వే మహారాజ మహాప్రభావాః
సర్వే మహాశైలనికాశకాయాః |
సర్వే సమర్థాః పృథివీం క్షణేన
కర్తుం ప్రవిధ్యస్తవికీర్ణశైలాం || 6.27.48 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తవింశః సర్గః ||